

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 10 września 2014 r.

DPK-I-402-1/14

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej Senatu RP

panowie Piórcie Przewodniczący!

W odpowiedzi na pismo z dnia 13 sierpnia 2014 r. w sprawie przedstawienia opinii w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy (druk senacki 706) uprzejmie przestawiam co następuje.

Projektowana ustawa stanowi wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 lutego 2014 r. (sygn. akt K 22/10) stwierdzającego niezgodność z Konstytucją RP art. 115 § 7 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – *Kodeks karny wykonawczy* (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.) zwanej dalej k.k.w. Omawiany przepis w obowiązującym brzmieniu wyraża zasadę, zgodnie z którą wszystkim skazanym odbywającym karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym typu zamkniętego świadczenia zdrowotne udzielane są w obecności funkcjonariusza niewykonującego zawodu medycznego. Zdaniem Trybunału przepis art. 115 § 7 k.k.w. jest niezgodny z Konstytucją RP, ponieważ wprowadza ten obowiązek również w stosunku do osób pozbawionych wolności, co do których nie jest to konieczne, a także nie określa przesłanek uzasadniających odstępnie od tego nakazu.

Po analizie przedstawionego projektu ustawy zgłaszam następujące uwagi.

1. W proponowanym brzmieniu art. 115 k.k.w. tworzy się katalog osadzonych, którym świadczenia zdrowotne będą udzielane obligatoryjnie w obecności funkcjonariusza niewykonującego zawodu medycznego (zwanego dalej

„funkcjonariuszem SW”). Zalicza się do nich skazanych, o których mowa w art. 88 § 4, a więc skazanych za przestępstwa popełnione w zorganizowanej grupie albo związku mającym na celu popełnianie przestępstw. Wydaje się, że nie można uznać każdej osoby działającej w zorganizowanej grupie albo związku za osobę niebezpieczną dla personelu medycznego, a co za tym idzie przepis ten wciąż może budzić wątpliwości natury konstytucyjnej identyczne z tymi, jakie zostały podniesione w stosunku do art. 115 § 7 w obecnym brzmieniu kodeksu. Biorąc to pod uwagę sugeruje się wykreślenie z art. 115 § 7a projektu wzmianki o osadzonych, o których mowa w art. 88 § 4 k.k.w., a także wykreślenie z art. 214a projektu wzmianki o tymczasowo aresztowanych, o których mowa w art. 212a § 3 k.k.w.

2. Projektowany art. 115 § 7b stanowi, że świadczenia zdrowotne udzielane są w obecności funkcjonariusza SW zawsze, gdy skazany odbywa karę w zakładzie karnym typu zamkniętego, a świadczeń udziela inny podmiot leczniczy, niż podmiot leczniczy dla osób pozbawionych wolności. W tym wypadku wydaje się bardziej właściwe uwarunkowanie tej obecności od miejsca udzielania świadczeń, a nie od rodzaju podmiotu, który ich udziela. Należy zauważyć, że obecność funkcjonariusza podczas udzielania świadczeń zdrowotnych ma dwa cele – zapewnienie bezpieczeństwa osób udzielających świadczeń zdrowotnych oraz zapobieżenie ewentualnemu samodzielnemu oddaleniu się osadzonego z miejsca ich udzielania. Mając to na uwadze, należy zauważyć, że nie jest uzasadnione obligatoryjne nakazywanie obecności funkcjonariusza SW podczas udzielania świadczeń zdrowotnych w pomieszczeniach odpowiednio zabezpieczonych, np. wewnątrz zakładu karnego, a warunki osobiste osoby osadzonej nie uzasadniają takiej obecności pod względem bezpieczeństwa udzielającego świadczeń. Możliwość udzielania świadczeń przez podmiot zewnętrzny na terenie zakładu karnego jest przewidziana w § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości i Ministra Zdrowia z dnia 9 maja 2012 r. *w sprawie szczegółowych warunków, zakresu i trybu współdziałania podmiotów leczniczych z podmiotami leczniczymi dla osób pozbawionych wolności w zakładach karnych i aresztach śledczych w zapewnieniu świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności* (Dz.U. z 2012 r. poz. 547).

W związku z powyższym proponuje się położenie nacisku na miejsce, a nie na podmiot udzielający świadczenia zdrowotnego i użycie sformułowania „poza terenem zakładu karnego”, zamiast „przez podmiot leczniczy inny (...)”.

3. Sugeruje się równocześnie rozszerzenie zakresu projektowanego przepisu art. 214a o osoby tymczasowo aresztowane do czasu przeprowadzenia ich kwalifikacji przez komisję penitencjarną, o której mowa w art. 212a k.k.w. Objęcie ich tym przepisem jest zgodne z uzasadnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego, który proponuje, by funkcjonariusze SW byli obecni przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych „tymczasowo aresztowanym w początkowej fazie stosowania tego środka zapobiegawczego” (str. 12 wyroku). Uzasadnieniem takiego zapisu jest brak wiedzy o osobie aresztowanej, w związku z czym należy stosować wszystkie możliwe zabezpieczenia.
4. Projekt ustawy zmienia zasady obecności funkcjonariusza SW przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych i umożliwia obecność takiego funkcjonariusza również przy badaniu osób odbywających karę w zakładach typu otwartego. Przepis art. 115 § 7 w nowym brzmieniu stanowi wprost, że świadczenia zdrowotne wykonywane są skazanemu bez obecności funkcjonariusza SW. Przepis § 8 umożliwia natomiast na wniosek udzielanie świadczeń zdrowotnych w obecności takiego funkcjonariusza przy świadczeniach udzielanych wszystkim skazanym, bez względu na rodzaj zakładu karnego, w którym odbywają karę. Należy zauważyć, że przepis ten reguluje zagadnienie, które nie było przedmiotem rozpoznania Trybunału Konstytucyjnego. Aktualnie funkcjonariusz może być obecny przy udzielaniu świadczeń osobom osadzonym w zakładach typu zamkniętego i półotwartego. Projekt rozszerza więc taką możliwość również na osoby osadzone w zakładach typu otwartego. Taki przepis należy ocenić pozytywnie.
5. Z projektowanego przepisu sugeruje się jednak wykreślenie § 7, ponieważ jego treść może być w całości wyprowadzona z pozostałych paragrafów. Przepisy §§ 7a i 7b określają sytuacje, w których świadczenia zdrowotne muszą być udzielane w obecności funkcjonariusza SW, natomiast § 8 reguluje sytuację kiedy dopuszczalne jest to fakultatywnie. Stosując wnioskowanie

a contrario można wyprowadzić wniosek, że przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych pozostałym osadzonym świadczenia zdrowotne udzielane są bez obecności funkcjonariusza, co jest zbieżne z brzmieniem § 7. Podobna konstrukcja stosowana jest w obecnym brzmieniu art. 115 k.k.w.

6. W toku prac legislacyjnych należy rozważyć dodanie przepisu, który uwzględni lit. b sentencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego, a więc określi przesłanki uzasadniające odstępianie od nakazu obecności funkcjonariusza SW podczas wykonywania świadczenia zdrowotnego. Bezpośrednie odczytanie intencji Trybunału jest utrudnione ze względu na to, że Trybunał nie rozwinął tej tezy w uzasadnieniu. W związku z tym nie jest pewne, czy przepis taki jest wymagany, czy też wystarczy dokonane już wyodrębnienie wąskiej grupy, o której mowa w §§ 7a i 7b projektu ustawy. Możliwe jest również, że wyjątki takie powinny dotyczyć tylko § 7b projektu (świadczeń udzielanych poza zakładem karnym).

Reasumując należy stwierdzić, że Ministerstwo Sprawiedliwości pozytywnie ocenia przedłożony projekt ustawy z zastrzeżeniem przedstawionych uwag.

Z pominięciem

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Michał Królikowski
PODSEKRETARZ STANU